

Pak dure energie en woningnood aan door klimaat- en stikstoffonds af te schaffen

Posted on 4 november 2023 by Eduard Bomhoff

Als we in een ander land iets zien dat de economie in de weg staat, dan roepen we al vlug: ‘dom, dom, dom, waarom veranderen ze dat niet?’ Italië heeft weinig goede universiteiten en dat komt onder andere doordat professoren te gemakkelijk hun familie en vrienden kunnen bevoordelen bij promotiebeurzen en baantjes. ‘Dom, dom, dom.’ Engeland heeft schrijnende verschillen in welzijn tussen het rijke Londen en het veel armere Noorden. Iedereen weet dat de oorzaak ligt in een te grote invloed van de financiële sector in de City op de politiek. ‘Dom, dom, dom.’ België heeft te veel elkaar tegenwerkende en dwarszittende ambtenaren en ministers. Die bureauratie is een gevolg van overlappende bestuurslagen. ‘Dom, dom, dom.’

Maar gaat het om kritiek op het eigen land, dan horen we nooit ‘hoe hebben we zo dom kunnen zijn?’ Dan is de reactie op een voorstel tot verandering: ‘dat kan helemaal niet’, of: ‘dat is onhaalbaar’, of ‘dan ken je de voorgeschiedenis kennelijk

niet', of 'dat past niet in onze cultuur', of: 'dat is een grote stappen, snel thuis benadering', of: 'dat is een typische kritiek van ondeskundige buitenstaanders'.

Trotseer lobbygroepen

Een politieke partij verdient onze stem wanneer die de moed heeft om een aantal zaken te benoemen waar Nederland ongunstig afwijkt van andere rijke landen in West-Europa. En dan ook klaar staat om de daad bij het woord te voegen. Niet alleen een paragraaf in een kleurig verkiezingsprogram, maar ook na de verkiezing een snelle actie en de bereidheid om lobbygroepen aan te pakken. Misstanden zijn meestal niet zomaar een historische vergissing, maar het resultaat van lobbyen door deelbelangen in strijd met het algemeen belang. Die deelbelangen moet een politieke partij dan durven trotseren.

Hier zijn een paar misstanden aan de 'aanbodkant' van de economie waar Nederland op de verkeerde manier afwijkt van de omringende landen. Als politieke partijen ze durven aan te pakken, gaat Nederland sterker de toekomst in. Politici vinden het makkelijker om op korte termijn toeslagen te verhogen of subsidies te beloven, maar het is de aanbodkant die bepalend is voor de lange termijn.

1. **Twee jaar lang doorbetaling van loon door de werkgever bij ziekte. Breng dat terug naar één jaar.**

Nergens ter wereld heeft de werkgever zo'n verplichting voor twee jaar. En die maakt dat kleinere bedrijven het moeilijk vinden om oudere werknemers aan te nemen. Afschaffen van de discriminatie van veertigers, vijftigers en zestigers moet zwaarder wegen dan de voorspelbare protesten van de vakbeweging. NSC heeft de 'één jaar' in het verkiezingsprogramma.

2. **Internationaal extreme uitgaven aan wind, zon en waterstof. Breng dat terug tot het niveau van andere rijke landen.**

Alleen de VS investeren meer, en Nederland staat wereldwijd op een tweede plaats, met bijna twee keer zo veel besteed geld als veel grotere landen Duitsland en Frankrijk, en tien keer zo veel als bij voorbeeld Engeland en Noorwegen. Dat moet allemaal worden betaald, en dat merken de Nederlanders aan hun energierekening en hun benzineprijs.

Er zijn aanhangers van GL, PvdA en D66 die het offer graag kunnen en willen brengen, maar er zijn ook heel veel mensen voor wie het bezwaarlijk is. En er zijn complete bedrijfstakken zoals de chemische industrie, de meubelindustrie en de glasindustrie die dreigen te bezwijken door concurrentie uit landen met minder dure energie.

Alleen BBB wil afschaffing klimaat- en stikstoffonds

Van de grotere partijen heeft de VVD zeker oog voor de benauwde toestand van veel bedrijfstakken, maar blijft pleiten om tientallen miljarden aan belastinggeld te gebruiken voor van alles in de Noordzee. Is dat omdat een paar grote bedrijven daar enorm aan verdienen?

NSC schrijft gelukkig: 'We beperken de nationale 'koppen' op de Europese aanpak als het gaat om reductiedoelen, tempo, subsidies en belastingen.' Het program van BBB ademt dezelfde sfeer. Toch wil NSC doorgaan met windmolens in de Noordzee. BBB is dan consistenter en pleit voor afschaffing van het klimaatfonds en het stikstoffonds. Dan wordt goedkopere energie mogelijk.

3. **Extreem veel huizen in handen van woningcorporaties.**

Nergens anders in West-Europa zijn corporaties zo dominant als in Nederland. De VVD wil daarom dat alle bewoners desgewenst hun corporatiehuis kunnen kopen. Ik denk dat daar pas een meerderheid voor is te vinden wanneer we zeker weten dat er ook een paar honderdduizend nieuwe huizen worden gebouwd. En daar stelt de VVD teleur door, net als NSC, vast te houden aan het stikstofbeleid, de belangrijkste reden waarom de bouw is ingestort. BBB wil andersom de corporaties nog groter maken – het lijkt mij niet wijs – maar pleit wel als enige van de grotere partijen voor een einde aan de stikstofregels. Dan kan er op grote schaal worden gebouwd, en dat is nu urgenter dan verkoop van corporatiewoningen.

En dan de gezondheidszorg, in veel kiezersonderzoek het meest urgente onderwerp. Daar zijn internationale vergelijkingen lastig omdat de systemen zo verschillen. Engeland met een genationaliseerde zorg is zeker slechter, en de VS met ziekenhuizen die winst mogen maken is ook slechter. Afgemeten aan de levensverwachting (Nederland op de 23^{e} plaats wereldwijd en op de 14^{e} plaats in

Europa) zou het beter kunnen, maar dat hangt niet alleen af van de zorgsector, maar ook van dieet en stijl van leven.

Voor Nederland eist nu de VVD dat het 'recht op zorg' geen wassen neus is. Dat betekent een veel beter bestuur bij de Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA), destijds slap opgestart door oud-VVD-minister Frank de Grave. Lukt dat niet, dan wil de VVD (en ook NSC) onder andere de specialisten in loondienst brengen. Er zijn de laatste tijd weer onthullingen geweest over onnodige operaties door geldzuchtige specialisten en omkoperij door leveranciers van medicijnen, dus we gaan misschien wel die kant op. Alle linkse partijen zijn ook voor specialisten-in-loondienst, en op dat punt kan ik dan ook een keer links aanbevelen.

Rechts heeft meer oog voor de aanbodkant

Wel jammer dat van links niets valt te verwachten over de drie andere genoemde punten waar Nederland fout afwijkt van de omringende landen: werkgevers helpen met loondoorbetaling bij ziekte, minder miljarden in de Noordzee en opheffing van de stikstofregels die de woningbouw blokkeren.

Bedenk, ten slotte, dat dit alles buiten zicht blijft in de doorrekeningen van het Centraal Planbureau (CPB). Het CPB zal wel weer hoge cijfers geven aan links. Dan is een geheugensteuntje misschien niet overbodig dat rechts ook in Nederland vaak meer oog heeft voor de aanbodkant.

Eduard Bomhoff *is oud-hoogleraar economie aan de EUR, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende.*

Het zijn de donateurs die ***Wynia's Week*** *mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*